

ARADI KÖZLÖNY

Administrator delegat:
Dr. STAUBER JÁNOS

Proprietar: Societatea Anonimă p. editura ziarului Aradl Közölny, înreg. în Reg. Publ. Periódice sub No. 10/1—1938. Trib. Arad.

ARAD, ANUL 54. No. 10.
1939. január 13., péntek.

Redactor responsabil:
SZ. JAKAB GÉZA

A NAGYITÓ

Irtai: Márai Sándor

Az esztendő első napjainak világraszóló híradásai között is feltűnést keltett a távirat, mely értesítette a tudósokat és laikusokat, hogy dr. Wladimir Zworykin, az orosz származású amerikai tudós feltalált egy mikroszkópot, mely milliószoros nagyításban mutatja a szerves élet eddig láthatatlan elemeit, a himlő vírusát, a genykepítő baktériumot, igen, érzékletessé varázsolja magát az atomot is, mely a milliószoros nagyító vetítésében két és fél centiméteres fényfoltot mutat, s e fényköröcske peremén gázmolekulák ostromolják az atomfalat. Ez a hír a laikusok számára is tetszetős: reméljük, Zworykin nagyítója megvilágosítja az életet és a betegség új titkait, s a feltárt, felnyitott titkok birokában egészségesebben, tehát emberibben s talán boldogabban tudunk élni. A tudós igéri, hogy találmánya nagyító erejét nem sokára tízmilliószoros hatványra tudja fokozni.

Valahol Amerikában él egy ember, aki cári katonatiszt volt, s addig hajlott a görcső és a nagyító fölé, míg egy feszültségekkel terhes esztendő első napjaiban szerényen értésére adja a világnak, hogy erősebben, biztosabban, tisztábban és élesebben látja a világ titkait... Mi ragad meg, mi lelkesít e hirben? Először a tárgyilagos öröm, mely mindig eltölt, valahányszor nyomát látjuk e szellemellenes korban az emberi szellem alkotó munkájának. Az öröm, hogy ez a világ nemcsak bombavetőket és légelhárító ágyukat, nemcsak tökéletes pestislovegeket és mustárgázbombákat gyárt; az emberi lélek és sístergő és félelmes harci készülődés közepette is átadja magát az örök, gyermekes és nagyszerű kíváncsiságnak, melynek igazi neve: tudomány. E világban, melynek politikai feszültsége oly nagy, hogy meglep minden könyv, minden zenei vagy képzőművészeti alkotás, melyet az író művész e feszültség közepete emberfeletti önlegyőzéssel és akaratörővel világra tud szülni, megrendítő e szerény amerikai hír, mely a tömegek lázadásának idejében egyetlen ember akaratáról, zsenijéről, szorgalmáról és nyugodt erőfeszítéséről számol be. Ez a "noli turbare", melyet időről-időre kimond a vad világban egy tudós, — egyszer Archimedes, másszor Zworykin —, ez a szelid, de csökönyös és szemöldökráncoló tagadása a világ jogának, mellyel a felbőszült tömeg zavarni igyekszik a tudós köreit, ez a varázsszó, mely nélkül az ember csakugyan le-süllyedt volna már ököllel hódító vagy gyáván hódoló bestiává, mégis elhangzik néha! Ugyanabban az órában, mikor a világ egyik leghatalmasabb államának elnöke beláthatatlan méretű fegyverkezésre, eszeveszett repülőgépgyártásra szólítja fel az amerikai kongresszust, ugyanaz a kábel jelenti Amerikából, hogy egy tudós nem nyugszik bele az emberek szűkülő, zavart és értelmetlen, pusztító és pusztulásra hajlamos szándékaiba, hanem rövidlátó és aprólékos macacssággal hajol a létezés titkai fölé, s mikor a gyűlölet és rosszindulat elhomályosítja az emberek nagy tömegeinek látását, egyetlen ember élesebben akar látni, biztosabban akar érzékelni. Ez a megrendítő az amerikai hirben.

Az egyik a mikroszkóp fölé hajol. A másik az égbe néz, álmodik, jelet keres. A harmadik önmagába néz, feszült, aggályos figyelemmel, ahogy a fáltos hajolt a zsigerek fölé, — mind ugyanazt keresik, a földön és az égben, az emberben és a világi anyagban. Keresik a jelt és üzenetet, hogy emberek vagyunk, dolgunk van a földön, fel kell emelnünk az embereket, közelebb Istenhez és közelebb az emberi szinthez. Nem igaz, hogy az emberek ellenállás nélkül átadták magukat a pusztulás, az erőszak, a ravasz, kegyetlen hódítás, az embertelen megsemmisítés vad és ostoba kalandjának. Nem igaz, hogy az emberek vérgőzös ködben akarnak élni, s nem látni mást, csak az ellenfelet. Az emberek, mélyen a látható fejszín mö-

Szivélyes a hangulat a római tanácskozásokon

Mussolini és Chamberlain beszédei az első nyilvános banketten — Az angol államférfiak az olasz királyi párnál

Anglia engedékenynek mutatkozik a Suez-csatorna kérdésében

Rómából jelentik: Az angol miniszterek tegnap délután 5 órakor a Villa Maadamból autót a quirinali palotába hajtottak, ahol beirták neveiket a fogadókönyvbe. Innen Ciano gróf kíséretében a Venezia-palotába mentek, ahol *másfél órán át tanácskoztak Mussolinival. Mussolini este bankettet adott Chamberlain és Halifax tiszteletére.*

amelyen résztvettek Perth lord, az összes olasz miniszterek és államtitkárok, a fasiszta párt főtitkára, a londoni olasz nagykövet, az afrikai miniszterek s még számos olasz és angol előkelőség. A pezsgőnél Mussolini szólásra emelkedett s miután melegen üdvözölte az angol vendégeket, Chamberlain felé fordulva, a következőket mondotta:

Mussolini üdvözlő pohárköszöntője

— Szeptember hó folyamán az európai békét fenyegető veszélyt az Ön megértő szelleme és személyes együttműködése hártotta el.

Münchenben lefektették a megértés és béke alapjait, amelyhez Olaszország is hozzájárult, mert mindenkor az igazságon alapuló békét tartotta legfőbb céljának

CHAMBERLAIN

és ezt a politikát folytatja a fasiszmus is. Az olasz—angol egyezmény nemrég lépett életbe és ezzel Anglia és Olaszország között biztos alapokon nyugvó összeköttetés jött létre. Ez

gött, messze a félelmetes diszletek mögött, élni, dolgozni, alkotni és érzékelni akarnak. Nem igaz, hogy e kor minden becsvágya a szervezett tömeggyilkosság mentől tökéletesebb előkészítése, nem igaz, hogy nincs már ember a világon, aki a felrugott és megtagadott játékszabályokat nem akarja újabb, emberibb, méltányosabb megegyezésekkel helyettesíteni. Az embereket önmaguktól mindig csak egy-egy ember mentheti meg. Ebben az emberben hiszek, ma is, az embertelenség korszaká-

ban. Hiszek abban, hogy egy amerikai laboratóriumban addig hajol egy Zworykin a görcső fölé, a mikroszkóp fölé, amíg milliószor élesebben mutat meg egy igazságot, — először egy—életlani, aztán egy fizikai, végül egy emberi, s legvégül egy társadalmi igazságot. Nincs más útja az embernek, csak ez a magányos út. Hiszek abban, hogy él még néhány író a világon, aki a kifejezés biztos és tiszta eszközeivel vizsgálja az emberi igazságot. Ők mentik majd meg az embereket önmaguktól.

reméljük, hogy ez a béke hosszantartó és gyümölcsöző lesz.

Chamberlain: „Hálások vagyunk Mussolininek...”

Chamberlain válaszában a következőket mondotta:

— Rendkívüli benyomást gyakorolt rám az a fogadtatás, amelyben Olaszország bennünket részesített.

Hálások vagyunk Mussolininek azért a segítségért, amely nélkül a müncheni konferencia eredménytelen maradt volna.

Mint egy nagy nemzet képviselője, jelentem meg itt és ez a nemzet azt kívánja, hogy baráti, sőt bizalmas viszonyba kerüljön egy másik nemzettel.

Azért jöttem ide, hogy a baráti politikát kövessék

és azt akarom elérni, hogy a nemzetközi problémák körül felmerült nehézségeket tárgyalások útján az igazságnak megfelelően lehessen megoldani. Az angol—olasz egyezmény ennek a politikának kézzelfogható eredménye. Ez az egyezmény feljogosítja a két országot, hogy *kölcsönösen kicserélik katonai értesítéseiket és megállapítja azt is, hogy Földközi tengeri érdekeink ne vezessenek konfliktusra.*

Az egyezmény utat nyitott az Anglia és Olaszország közötti barátság és bizalom felé és azt szolgálja, hogy Európa újjáépítése sikerüljön.

Chamberlain miniszterelnök ezután pohárát az olasz király és császár egészségére üritette.

Chamberlain, Halifax, Mussolini és Ciano a Venezia-palotában a banket után

további 85 perces tanácskozást tartottak és rendkívül barátságos hangulatban vizsgálták felül az összes nemzetközi kérdéseket. (R.)

Chamberlain miniszterelnök és Halifax külügyminiszter délelőtt 10 órakor megjelen-

tek a római Pantheonban, ahol koszorút helyeztek el az olasz királyok síriára, majd felkeresték az olasz névtelen katona síremlékét, amelyet szintén megkoszorúztak. Délben fél 12 órakor

az angol államférfiakat kihallgatáson fogadta az olasz király és császár. A kihallgatás után az uralkodó-pár ebéden látta vendégül Chamberlaint és Halifaxot.

Délután a Forum Mussolinin megtekintették az angol vendégek a fasiszta ifjuság gyakorlatait, majd onnan a Palazzo Venezia mentek, ahol folytatták Mussolinivel megbeszélésüket.

Diszeladás a római Operaházban

Csütörtökön este nyolc órakor az angol államférfiak résztvettek az Opera diszeladásán, amelyen Verdi Falstaff című művét mutatták be. Az előadás után diszvacsoza következett.

Az olasz lapok hosszasan foglalkoznak a szerda esti diszvacsozórán elhangzott pohárköszöntőkkel. A Giornale d'Italia mai számában Cayda megállapítja, hogy az angol és az olasz felfogás között nincs lényeges eltérés. A Stampa azt írja, hogy az angol-olasz egyezmény tökéletesen működik és újabb megállapodásra nincs szükség.

A párisi lapok úgy vélik, hogy a Rómából érkezett első hírek kielégítőek. Bizonyosat mind eddig még nem lehet tudni, annál is inkább, mert hiszen hivatalos jelentés kiadására még nem került sor. A Paris Soir ajánlatosnak tartaná, ha az olasz sajtó végre beszüntetné Franciaország elleni támadásait. A Ce Soir szerint, amennyiben Olaszország kedvező formában terjeszti elő követeléseit, akkor Dzsibutira és a Szezi csatorna alapszabályainak megváltoztatására vonatkozóan Franciaország valószínűleg engedelményeket tesz.

Kölsönös szívéllyesség jellemzi a tárgyalásokat

A világsajtó érthető érdeklődéssel fordul a római megbeszélések felé. Az angol sajtó tárgyilagos elégedettség hangján foglalkozik a látogatásról érkező első hírekkel. A londoni lapok azt a meggyőződésüket hangoztatják, hogy a római megbeszéléseket

a kölsönös szívéllyesség jellemzi.

Az első tanácskozáson mindkét fél a béke fenntartásának fontosságát hangoztatta. Spanyolországról az eddigi megbeszélések során nem

volt még szó. A lapok értesülése szerint Mussolini az angol miniszterekkel semmiféle határozott kívánságot, vagy törekvést nem közölt. Hangoztatta ellenben, hogy Olaszországnak békére van szüksége mint belső, mint külső okokból és biztosította az angol kormány küldöttjeit, hogy kész személyes befolyását ebben az irányban teljes erővel érvényesíteni.

HALIFAX LORD

A francia lapok is beszámolnak a fényes fogadtatásról, amelyben az angol miniszterelnök és külügyminiszter részesültek. Párisban hangoztatják, hogy az olasz lapok

Chamberlain személyében elsősorban a béke apostolát látják.

A párisi lapok tudósítói úgy értesültek, hogy a spanyol kérdést már az első, szerdai megbeszélésen érintették és ennek során Chamberlain a közvetítés mellett foglalt állást, de ezt Mussolini miniszterelnök nem helyezte. A Petit Parisien úgy tudja, hogy

Anglia nem zárkózik el az elől, hogy a Szezi-csatorna irányításában helyet biztosítson Olaszországnak.

A követelések részletei ügyében azonban még nem történtek tárgyalások.

A francia és az angol sajtó véleménye

A L'Ordre ezt írja: A dolgok menetét illuziók keltése nélkül nézzük, Mussolini, akijét Hitler támogat vagy fenntartja ismert követeléseinek egy részét vagy pedig lemond azokról, hogy így érje el rejtett céljait, amelyek nagy engedmények nyújtására vonatkoznak. Bár-

mely eset következne is be, úgy kell intézkednünk, hogy meglepetések ne érjenek bennünket.

Az Epoque: A békét néhány hónapig fenn lehetett tartani nagy engedmények árán, de közvetlenül ezután újabb követeléseket támasztott Németország és Olaszország. Angliában és Franciaországban sok olyan ember van, akik olyan illuziókkal kecsegtetik magukat, hogy a diktatorikus államok barátságát meg lehet szerezni.

A Times a folyamatban levő római tárgyalásokról így ír:

Az angol sajtó értesülése az eddigi megbeszéléséről

— Ezideig csak igen kevés részlet szivárogtat ki a római megbeszélésekről. Mindkét fél nyíltan beszélt arról, hogy a békét fenn kell tartani. Az eddig elhangzott nyilatkozatokkal az angol miniszterek meg vannak elégedve, különösen azért, mert Mussolini megismételte a béke fenntartására irányuló készségét.

A Daily Mail: A szerda esti megbeszélések két pontja vált világossá. És pedig Mussolini a spanyol kérdést nem érintette, mert reméli Franco közeli győzelmét. A Duce azt szeretné, ha Chamberlain felhasználná befolyását és közvetítene Franciaország, valamint Olaszország között, hogy sikerüljön összehívni a négyhatalmi konferenciát, amelyen megbeszélhetnék az összes megoldatlan problémákat és ezek között Olaszország Tuniszra vonatkozó követeléseit.

Stojadinovics Svájcban

Stojadinovics jugoszláv miniszterelnök, miként az elmúlt esztendőben, az idén is St. Moritzban töltötte az új év első napjait. A jugoszláv kormányfő élénk érdeklődést tanúsít a svájci nép és a svájci intézmények iránt. Az elmúlt évek során Stojadinovics a svájci élet kiváló ismerője lett és a politikai élet mozgalmassága közepette előszeretettel keresi fel Svájcot, a nemzetközi életnek ezt a békés oázisát. Idén szabadságát Stojadinovicsnak meg kell rövidíteni, mert január 16-ikán megkezdődik üléseit a jugoszláv parlament. Visszatartában a jugoszláv miniszterelnök látogatást tesz Zürichben is, ahol megtekinti a nagyszabású svájci országos kiállítás előkészületeit.

A szezon legnagyobb slágere, Zarah Leander: „Magda” a Corsoban

Rosszul sikerült meglepetés

Irtá: ANDRÉ BIRABEAU

Karácsonykor történt: Bertrand felhívta barátait és megkérdezte, együtt töltsék-e a karácsonyestét? Igenlő választ kapott mindegyiktől. Bertrand tehát közölte, hogy mindnyájukat vendégül látja és megígérte, hogy a vacsora mindenképpen meglepetés lesz.

Éjfélkor mind a hatan összegyűltek Bertrandnál: Georges és Colette Darcy, akik olyan mulatságosak, Toto Carcel (aki nő!) és olyan ragyogó, Simon Vevey, aki olyan figyelemreméltó szellem, az öreg Bob, akinek viccei olyan nevezetesek és Natacha Rimelsky, aki annyit tapasztalt, hogy az embert valósággal szédület fogja el, ha hallgatja. Ugy öltöztek, mint rendszeren, mikor együtt vacsoráztak a városban: a nők estélyruhát, a férfiak frakkot vagy szmokingot viseltek. Vacsora előtt még elszivtak egy cigarettát és fecségték: valamennyien egyszerre és mindegyik kiabálva, hogy lehetőleg érvényesüljön a hangja. Végül Bertrand megszólalt:

— Gyerekek, asztalhoz ülhetünk.

Ezzel feltárta az ebédlő ajtaját. A fényesen kivilágított teremben gyönyörűen volt megterítve az asztal. Minden teríték előtt négy pohár, vázákban virágok, finom porcellán, ezüst.

— És most kezdődhetik a karácsonyi vacsora — mondta Bertrand. — A cselédeket elküldtem, mindenki üljön oda, ahogy akar. Hozom az előételt — ezzel a tájalóról leemelt egy tálat, ame-

lyen egy felszeletelt kilós kenyércipó volt. — Látom rajtatok, — folytatta Bertrand — hogy magyarázatot vártok. Nos, ugyebár, a karácsonyi vacsora egészen rendkívüli dolog. Tekintve pedig, hogy mi egész héten rendkívüli vacsorákat eszünk, az egyetlen rendkívüli számunkra az lehetett, ami nem rendkívüli. Minthogy hetenként legalább ötször csapunk nagy vacsorákat és mulatásokat és akkor egyre kaviárt, libamájat, langusztot, péche Melbát eszünk, az jutott eszembe, hogy karácsonyra mindennek az ellenkezőjét fogjuk enni. Bőjtölni fogunk. Előétel: puszta kenyér, második tál: piritott kenyér, harmadik tál: piritott kenyér hagymával, desszert piritott kenyér mézzel.

Óriási sikere volt a rövid beszédnek. Georges és Colette Darcy pompásnak találta az ötletet, Toto Carcel kijelentette, hogy a vacsora heted-hétországgra szóló lesz, Bob elragadtatása jeléül három kristálypohárral kezdett labdázni, Simon Vevey rövid magyarázatba fogott, amelyben Fourrierről, Babeufról és Proudhonról volt szó, végül Natacha Rimelsky kijelentette, hogy még se látott ilyen vacsorát, kivéve, mikor a szovjetben élt és egy titokzatos férfi felesége volt.

— Így tehát, hölgyeim és uraim, — fejezte be Bertrand — együtt fogjuk átbőjtölni a karácsonyt. A már ismerő menühöz italképpen vizeket kaptok. A nagy pohárba kutyvizet töltek, a fehérboros pohárba Vichyt, a vörösborosba Éviant, a pezsgőspohárba pedig természetesen szódaviz kerül.

— Zenélni szabad? — kérdezte Colette Darcy.

— Hogyne, kedvesem. És cigarettázni is szabad. Sőt táncolhatok is az egyes fogások között.

Pontosan úgy, mint minden más vacsora alkalomával, Csak éppen ma bőjtölünk.

Minden úgy folyt le, mint máskor. Kinyitották a rádiót s mikor felhangzott a tánczene, a vendégek egymás után álltak fel, táncoltak és visszajültek az asztalhoz. A tányérok megteltek cigarettacsutkákkal. A két Darcy egy percig se maradt nyugton. Toto mélységesen bálvány szemé mosollyal bámult maga elé, Bob Ingujira vetkőzött és különféle tréfás dolgokat művelt. Simon Vevey külpolitikáról beszélt. Natacha pedig titokzatos és szomorú mosollyal különös dolgokat szótett magáról...

Szakasztott úgy, mint máskor. És mégse...

Legalább is Bertrand szemében nem. Lásanként különös zavar fogta el, különös nyugtalanság. Ugy tetszett egyszerre, hogy a két Darcy nem is olyan mulatságos, inkább fárasztó. Toto Carcel nem is olyan ragyogó. Bob viccei a kelletnél vastagabbak, Simon Vevey azokat a cikkeket ismételte, amelyeket az újságokban olvasott. Natacha Rimelsky pedig nem egyéb öregedő, gyanus multu, származású lánytól...

„De hisz valamennyien hülyék!” — állapította meg egyszerre Bertrand. „S mégis, máskor...” — töprengett. Azután valósággal szégyenkezve jött rá, hogy ezek itt a legjobb barátai. Milyen alapvető, életbevágó változásokkal járna, ha változtatni akarna ezen a régen adott helyzeten. Hirtelen átment a szomszéd szobába és felhívott egy ismert vendéglőt:

— Kérem, küldjenek egy teljes vacsorát hét személyre. De kérem, minél gyorsabban. És kérem, italt is, bőven...

Diplomáciai tea

Gafencu külügyminiszternél

Bucurestiből jelentik: Gafencu Grigore külügyminiszter azzal a céllal, hogy a hivatalos szertartásosságon túl is, közelebbi érintkezésbe kerüljön a bucurestii diplomáciai kar tagjaival, az elmúlt este teán látta vendégül a diplomáciai testület képviselőit. Nagykövetek, meghatalmazott miniszterek, külképviselek, a kormány tagjai, az udvartartás magasrangú méltóságai, volt miniszterek, Bucegírtomány királyi helytartója és más előkelőségek vettek részt a Sturdza-palotában rendezett teán. A fővárosban tartózkodó diplomataik közül jelen volt Andrea Cassulo pápai nuncius, Sir Reginald Hoare, Anglia meghatalmazott minisztere, Adrien Thierry francia meghatalmazott miniszter, Raczyński lengyel nagykövet és még igen sokan.

Revolveres merénylet a hágai német követség ellen

Berlin. Amszterdamból érkezett jelentés szerint, a rendőrség megindította a vizsgálatot annak a merényletnek az ügyében, amelyet a német főkonzulátus épülete ellen követtek el. Három nappal ezelőtt, a német főkonzulátus épületére többszáz méter távolságból lövést adtak le, a golyó az egyik ablakon behatolt az épület egyik szobájába és a falba fúródott. A rendőrség megállapította, hogy a lövést revolverből irányították a német főkonzulátus épületére.

Tegnap Hágában hasonló körülmények között követtek el merényletet a német követség épülete ellen. Ezuttal a német követség vezetőinek dolgozószobájába lőttek be. Ennek a merényletnek az ügyében is megindult a részletes vizsgálat. A holland rendőrség a tettesek kinyomozására megtesz minden intézkedést.

A hágai német követ utasítást kapott kormányától, hogy erélyesen tiltakozzék a holland kormánytól ama merényletek miatt, amelyeket az amsterdami konzuli tisztviselő magánlakása és a hágai német követség ellen követtek.

A német sajtó igen élénken foglalkozik az amsterdami és hágai német diplomaták ellen elkövetett támadásokkal. A Berliner Börsenzeitung szerint titkos vezetők által szitott hadjáratról van szó, amely arra irányul, hogy enyhén szólva incidensek előidézésével a davosi és a párisi gyilkosságok mintájára a nemzetközi légkört robbanóanyagokkal telítsék és a birodalom kapcsolatait más országokkal a legérzékenyebben megzavarják. Miután azonban az idő sürget — írja a lap — azzal a sürgős kéréssel kell a holland kormányhoz fordulni, hogy azonnal cselekedjék, ami nemcsak azt jelenti, hogy elejét vegye a németországi diplomaták elleni támadásoknak, hanem egyszer és mindenkorra akadályozza meg a hollandiai pusztításokat. Ha ezt nem teszi meg, akkor vállalnia kell a felelősséget mindazokért, ami még történni fog.

Összeült a magyar-csehszlovák bizottság

Prágából jelentik: A prágai magyar követ tegnap nyújtotta át a magyar kormány választát a prágai külügyminisztériumban a cseh-szlovák kormány tiltakozó jegyzékére. A magyar kormány beleegyezik abba, hogy

közös bizottságot alakítsanak, amelyben magyar és cseh-szlovák vezérkari tiszték vesznek részt.

Az angol sajtó szerint

Lengyelország közvetítésre készül Románia és Magyarország között

London. A Daily Telegraphi bucuresti-i tudósítója jelenti, hogy II. Carol király és Pál jugoszláv régensherceg a legutóbbi aradmegyei udvari vadászatok során megbeszélték, hogy a két ország közötti szövetséget még jobban ki kell mélyíteni.

Az angol sajtó megemlékezik Öfelsége II. Carol király és Pál jugoszláv régensherceg legutóbbi tanácskozásáról és úgy tudja a lapok, hogy

megtörtént a találkozó alatt a megállapodás a Magyarországgal való szorosabb együtt-

működés. Lengyelország valószínűleg fel fogja ajánlani jószolgálatát a két szomszédos államnak, tekintettel arra, hogy mindkettővel a legbarátságos viszonyt tartja fenn.

A Daily Telegraph budapesti tudósítója jelenti egyébként, hogy bizonyos politikai körökben olyan irányzat észlelhető, amely baráti viszony helyreállítását kívánja Románia és Magyarország között.

Bethlen István gróf volt magyar miniszterelnöknek és pártbírájának az a véleménye, hogy Románia és Magyarország között a viszonyt meg kell javítani.

Utlevélhamisító haiti-i konzult tartóztattak le Milánóban

Róma. (Rádor.) Milánóban őrizetbe vették Pietro Nicolosi olasz állampolgárt. Haitii milánói konzulát, aki közel hatvan hamis haitii utlevelet adott németországi és lengyelországi zsidóknak.

Az aradmegyei egészségügyi szolgálat gépkocsijának súlyos összeütközése egy teherautóval

Cosma Dumitru dr. megyei főorvos könnyebben megsebesült, a luxus gépkocsi vezetője komoly sérüléseket szenvedett

Súlyos autószerencsétlenség érte ma délután az aradmegyei Solymos és Mijova községek közötti országúton Cosma Dumitru dr. vármegyei főorvost. A szerencsétlenség délután fél 12 órakor történt, amikor a főorvos kerületi ellenőrző körútról 45-ös számú gépkocsiján hazafelé igyekezett. Az utszakasz javítás alatt áll és ezért két oldalán köveket halmoztak föl. A főorvos autójával szembe közeledett a tordai 269-es számú teherautó, amelynek vezetője felhajtott a kötörmelésekre.

A hatmas kocsit megcsuszott és egy pár másodpercre keresztben állt az országúton, pontosan akkor, amikor az aradi gépkocsi közelébe ért, úgy hogy Cosma Dumitru dr. főorvos sofőrje képtelen volt lefékezni a sebeseen haladó 45-ös számú autót. A következő pillanatban megtörtént az összeütközés, amelynek következtében a luxuskocsi súlyosan megrongálódott, a bentülők pedig megsebesültek.

A közeli milovai vasúti megálló főnöke sietett a sebesültek segítségére és a szerencsétlenségről nyomban jelentést tett az aradi egészségügyi hivatalnak, ahonnan mentőautó indult a helyszínre. Az esti órákban a szerencsétlenségről még a következő részleteket jelenti az Aradi Közlöny tudósítója:

Cosma Dumitru dr. vármegyei főorvos Buteanu temesvári egészségügyi vezérfelügyelővel ellenőrző körúton volt a megyében és 11 óra tájban vált el a vezérfelügyelőtől, aki vonaton folytatta útját Temesvár felé, míg a vármegyei főorvos hazaindult Aradra. Alig indult utnak a gépkocsi, máris bekövetkezett a szerencsétlenség, amelynél

csak véletlenül mult, hogy a főorvos csupán könnyebb sérüléssel menekült meg az összeütközésből.

Amikor a két autó összeütközött, a hatalmas teherautó, amely szinte keresztben állt az úton, teljes súlyával a csukott luxusautóra dült és bezúzta annak ablakait, valamint tetejét.

A volán mellett helyet foglalt Milan Dumitru sofőr fején és mellkasán szenvedett súlyos sérüléseket, míg a főorvos arcon és első lábán sérült meg könnyebben.

Milan Dumitrut, akit először haza akartak szállítani, néhány perccel az első segélynyújtás után a közeli lippai kórházba szállították, mert állapota már akkor aggodalomra adott okot. Később nem javulás mutatkozott azonban

az esti órákig a szerencsétlenül járt sofőr még nem nyerte vissza eszméletét.

Cosma Dumitru főorvos a helyszínen maradt, hogy saját maga irányítsa az összeütközés ügyében azonnal megindított vizsgálatot. A főorvos csak a késő esti órákban tért vissza Aradra, időközben azonban telefonon keresztül nyugtatta meg hozzátartozóit állapotáról.

A súlyosan megrongálódott gépkocsikat beszállították az egyik parasztház udvarára és a teherkocsinak vezetőjét a csendőrség visszafartotta

mindaddig, amíg a súlyos baleset részleteit nem tisztázzák. Azt igyekeznek megállapítani, hogy a balesetért kit terhel felelősség.

URANIA premiermozgó TEL: 12-82

A második „VIVA VILLA”!

Wallace Beery

legsikerültebb alakítása

„Arizona tigrise”

A „Metro-Goldwyn” elitgördőjével: Virginia Bruce, Lewis Stone, Joseph Callela, Bruce Cabot

Autós-banditák garázdálkodása Franciaországban

Páris. (Rádor.) Tegnap éjjel több autós-bandita a Seine et Oise megyében feltartóztattott két autót és kifosztotta az utasokat. A rendőrség körülvette őket és fegyverét is használta, de ennek ellenére az utonállóknak sikerült elmenekülni.

Szerda este elfogtak egy, 17 éves fiatalem-

berű, aki elárulta társait. A banditák autóját a saint germaini erdőben megtalálták és abban egy holttest is volt, valószínűleg a rendőrgyilkos áldozata. Nyomban nagyarányú hajtóvadászatot intéztek a többi banditák ellen száz csendőr részvételével. A hajnali órákban sikerült a többieket is elfogni.

Magántisztviselők és Keresk. Alkalmazottak **BALJA** január 14, az Iparos Otthonban

EGY ELFELEJTETT ORSZÁGRÓL...

Marmont, Bertrand, Junot, Fouché:

az illyr tartomány kormányzói

Paál Jób riport-sorozata (4)

Illyriának alkotmánya és négy esztendő alatt négy helytartója volt.

Négy herceg.

Közülük három Napoleon legbizalmasabb barátainak sorába tartozott. Marmont és Junot együtt csavarogtak a fiatal Bonapartéval Páris uccáin és vele együtt törték a fejüket: hol lehet annyit szerezni, amennyiből este kényelmesen megvacsorázhatnak. Junot: vele megy vendémaire tizenkettedikén este a Feydeau színházból a direktorium elé, ahol a korzikai karrierjének széles íve felfelé lendül... Egy időben Pauline kezének kérője és a kortársak szerint ugyanabban az időben ajándékozta meg szerelmes órákkal Josephinet, mint Paulinet és Karolinát... Madame Bonapartot ő kíséri Párisból Milánóba... Marmonttal együtt részt vesz az egyiptomi hadjáratban. Hozza és viszi a pletykákat. De: hős! Akárcsak Marmont, a ragusai herceg, Napoleon első árulója... Az arcolai hidnál ő menti meg Napoleont, amikor az lovával a mocsárba zuhan. Neki mondja a gulánál a tábornok, hogy: „Marmont! Josephine megcsal, mert a tükröm ma reggel eltörött!” Együtt laknak a Rue des Fossés Montmartre szerény hoteljében, a Hotel de la Liberté udvari szobájában... És Napoleon csak akkor mond le a trónról, minden jogáról és siet a Belmerophon fedéltetőn át Szent Ilona felé, amikor hírül veszi, hogy Marmont elárulta őt... Metternich a ragusai herceget csempész a szerencsétlen reichstadti herceg mellé, a bécsi Burg barokk szobájában Marmont a régi dicsőségről mesél és — pénzért elárulja a „római királyt”... Bertrand a leghivebb barát... Ott van Szent Ilonán és hallja a császár szívének utolsó dobbanását. Már előbb elkísérte urát Elbára és részese a száz nap minden diadalának és balsikerének. Szent Ilonáról ő viszi elsőnek az austerlitz kardot Párisba és a leghivebb barát hozza át az Invalidusok kriptájába a halhatatlan hős kihűlt tetemét. Négy esztendővel élte túl a nagy temetőt.

Napoleon hercegei

Illyria helytartóinak palotájában sorrend szerint így következnek egymás után:

Első helytartó: *Marmont, a ragusai herceg*, a második: *Bertrand gróf, Brantes hercege*, a harmadik: *Junot, abrantési herceg* és az utolsó: minden korok legnagyobb kártyakeverője: *Fouché, az otrantói herceg*...

Mi maradt meg emlékükből néhány dátumon és a Marmontról elnevezett ucca tábláin kívül?

Mielőtt Illyria a schönbrunni békekötés értelmében hivatalosan is megalakult volna, Dauchy tábornok, mint legfőbb katonai parancsnok szállja meg Illyriát. Rövid ideig marad csak Ljubljánban, mert már egy hónappal a schönbrunni békekötés után, 1809. november 16-án bevonul oda a ragusai herceg, Marmont marsall. Másfél évvel tovább uralkodik Napoleon nevében. 1811. nyarán, június 29-én innen megy Spanyolországba. Titkos vágya: a spanyol trón... De: Ljubljánban ebből nem is csinál titkot... Marmont másfél esztendeje: fény és pompa...

Egy régi metszet a muzeum vitrinjében mesél arról a felejthetetlen napról, amikor a hercegnő, Marmont felesége — 1810. május 17-ikén — megátogatta az urát. Villachtól rózsákkal szórták tele az országutat és mindenütt virágos kocsik várták a hercegnőt. Hatalmas lánggal transzparenszek világítottak a város házában. Vodnik odát irt: Hercegnőnk, Te a miénk vagy, légy népedtől szeretettel köszöntve! És hatalmas táblák mögött kivilágított betűk ezt hirdették:

„Vojvodno Ljubljanci zelimo poznat, ker voerno, da bode ljubezniva mat!”

... A szlovén hercegnő, aki a nép anyja lesz, Ismerni akarja az ország...

Es: a szlovén hercegnő nem marad... Marmont haragudott, hogy a hercegnő nagyon is hamar elhagyta őt... A bucsunál ott se volt...

De a hercegnőnek Páris után nem kellett a régi barokk város. Csak látogatába jött az urához...

Marmont sokat alkotott. Alatta alakult meg a városi kis- és nagy-tanács, amelyek Illyria és székhelyének belső ügyeit intézték. A hivatalos nyelv a francia volt. Az ő idejében jelent meg — 1811. április 15-ikén — Napoleon decretuma Illyria alkotmányáról.

A guvernőr egy ideig a püspöki palotában lakott, azután abban a régi épületben, a városháza mellett, amelyet ma is „vadember-ház”-nak neveznek.

Marmont alatt nyomtattak először szlovén tankönyveket Ljubljánban. Horvát és szlovén iskolamesterek oktattak az illyr iskolákban.

Ő cáfolta meg azt a mondást, hogy: „inter arma silent musae”

... A csaták zajában nem némultak el a muzsák!

Életbe lépett minden idők legnagyobb jogalkotása: a „Code Napoleon.”

Utána Bertrand gróf következett. A gróft el kísérte felesége is, Fanny hercegnő, a ragyogóan szép kreol asszony, aki ott volt Elbán és Szent Ilonán is a császár udvarában. Mikor jött és meddig maradt itt Brantes hercege? Erről nem találtam feljegyzéseket. Csak egy érdekes okmányra akadtam. 1812. október 11-ikén írta alá azt a rendeletet Bertrand, amelyen neve alatt ezt a megjegyzést olvastam: „balkézettel aláírva...”

Junot csak rövid ideig kormányozta Illyriát... Itt érte őt élete tragédiája: megőrült... ezer-nyolcszázötvenhárom, márciusában... Négy hó-

Illyr emlékek Liubliánában

A ljubljánai könyvtár gyönyörű palotájában egy teljes polcot töltenek meg az illyr uralom négy esztendeje alatt megjelent hivatalos lap kötetei. Ezekben a kivácsi olvasó megtalál minden olyan adatot, amely e rövid, de dicső életű ország történetéről és életéről mesél.

Azt mondja nekem Gloner doktor ur.

— Napoleon idejében az illyr probléma egyáltalában nem volt politikai kérdés, csak későbbben vált ezzé. Illyria inkább archeológiai fogalom, a középkor végén, a renaissance romantikus idejében találkozunk gyakran e kifejezéssel. Napoleon a délszláv tartományokat egyesítette és ezeknek — akkor még mindig különös jelentőség nélkül — adta az Illyria nevet. Ezt az elnevezést aztán átvették az osztrákok is, de az osztrák idea már a délszláv egység megbontására irányult... Illyria mint politikai fogalom csak a múlt század harmadik évtizedében vetődik fel először, még pedig egy horvát politikusnak. Ludevit Gaj-nak akciója ré-

nappal később, júliusban már meg is halt a franciaországi Montbardban.

Fouché jelentései

Fouché, az otrantói herceg, az egykori pap, Napoleon hírhedt rendőrminisztere, később XVIII. Lajos bizalmasa — már csak a likvidálásra érkezett...

Hosszu ideig számkivetésben élt már a jakobinusból Napoleon hívévé vedlett intrikus, amikor a császár — huga kérésére — megbocsájtott neki és talán Illyria lett volna az ugródeszka, ha nem jön közbe a népek csatája Lipcse mellett...

Fouché 1813. nyarán, július utolsóelőtti napján jött Ljubljánba és — csomagolni kezdett... Balsikerbe fulladt az orosz hadjárat, amikor jött és távozása után tíz nappal vívták meg minden idők legvéresebb csatáját.

— „Aljas rágalom és minden alapot nélkülöző rémhírterjesztés, hogy a dicső francia csapatok Ljubljánt elhagyni szándékoznak...”

... És: másnap a seregek megmaradt részével elutazott Fouché is. Pár nappal később büszkén írja a császárnak: „Az ellenség kezén nem maradt egyetlen államkassza!”

Mi lett a pénzzel? Erről nem szólnak a híradások.

... Fouché után, amikor hét évvel később, karácsony napján Triesztben meghalt, némelyek szerint nyolcvan, mások szerint száz millió frank vagyon maradt...

Marmont, Bertrand, Junot után ő volt Illyria utolsó helytartója.

Alkotásainak nyomát egyetlen sor írás sem árulja el. De Fouché nem is értett ahhoz, hogy alkotson. Rengeteg parancsot, rendeletet adott ki és ezeket négy nyelven olvashatjuk Illyria hivatalos lapjában, amelynek minden egyes száma meg van a ljubljánai könyvtárban. Dr. Gloner József, a könyvtár igazgatója méltán büszke is erre a bibliografiai unikumra. Az „Offizieller Telegraph” utolsó számai már Triesztben készültek. A lap, még a mai fogalmak szerint is élénk, Európa minden részéből közöl híreket. Bécsi, budapesti, római, madridi, londoni, berlini és néha még tengerentúli alapos tudósítások is sűrűn követik egymást.

Új hadianyag-gyár Skóciában

Londonból jelentik: Az angol légügyi minisztérium közzétette a január elsejei előléptetési jegyzékét. A jegyzékben a legérdekesebb előléptetés a légi haderőnél szerepel. Az angol légi flotta ugyanis Christopher Lloyd Courtney személyében új főparancsnokot kapott. Az új légi marsall azelőtt az angol légi flotta helyettes főparancsnoka volt.

Az angol hadügyminisztérium Skóciában új hadianyag-gyárat létesít. Az új gyár előreláthatólag kétezer munkást foglalkoztat és építését nemsokára megkezdik. A szükséges telket a minisztérium már meg is vásárolta. Érdekes tény, hogy Anglia új hadianyag-gyárai mind az ország északi részében, leginkább Skóciában létesültek. Ezt beavatott körök arra magyarázzák, hogy ezen a vidéken a gyárak nincsenek annyira kitéve esetleges lég-támadásoknak, mint az ország déli részében, a kontinens közelében.

Minisztertanácsi határozattal visszavonták a román-palesztinai kereskedelmi kamara működési engedélyét

Visszavonták a kamara vezetősége

Bucurestiből jelentik: A nemzetgazdasági miniszterhez több feljelentés érkezett a román-palesztinai kereskedelmi kamara ellen, hogy ennek vezetősége különféle törvényellenes díjat és illetéket szed be azoktól a kereskedőktől, akik a kamarával összeköttetésben állnak. A nemzetgazdasági miniszter ezért elhatározta a román-palesztinai kereskedelmi kamara működési engedélyének megvonását.

Erre vonatkozólag minisztertanácsi jegyzőkönyv jelent meg, amely a törvényes előírások megszegése miatt visszavonta a működési engedélyt.

Ma, pénteken folytatják Kolozsváron a magyarság politikai képviselőitére vonatkozó egyezmény-tárgyalásokat

Bethlen György gróf Kolozsvárra kéréste Bucurestiből dr. Willer Józsefet — Dr. Silviu Dragomir kisebbségügyi főköormánybiztos megbeszélése Calinescu Armand belügyminiszterrel

Megkülönböztetett figyelem kíséri az Aradi Közlöny hasábjain azoknak a tárgyalásoknak híreit, amelyeket az ország

magyar nemzetkisebbségi lakosságának vezetői folytatnak a kormány illetékes ténnyel.

az ittélő magyarság politikai szerepére és képviselőitére vonatkozólag. A bucuresti-i sajtó vezető orgánumai mai számukban közlik mindazokat a jelentéseket, amelyeket az eddigi tárgyalásokról már telefonon közölt velünk az Aradi Közlöny kolozsvári és bucuresti-i tudósítója és külön is kiemelik annak a közös megbeszélésnek jelentőségét, amelyet dr. Silviu Dragomir kisebbségügyi főköormánybiztos a magyar nemzetkisebbségi egyházak, kulturális és gazdasági intézményeink vezető-egyházisai folytatott. Amint Kolozsvárról jelentik,

a keddi tárgyalások folytatását péntekig halasztották el,

mivel feltűnést keltett, hogy a volt magyarpartí vezetőket Dragomir főköormánybiztos kedden még Kolozsvárra nem vona be a tárgyalásokba s éppen ezért kellő megállapodások nem is történhettek. Dragomir kormánybiztos szerdán már kihallgatáson jelent meg Calinescu belügyminiszterrel s ez alkalommal a tárgyalások továbbfolytatásának irányelvei kerültek szóba.

Értesülésünk szerint Bánffy Miklós gróf a volt magyarpartí elnökevel Bethlen György gróffal tudatta a tárgyalások megkezdését s éppen ez oknál fogva

Bethlen György el is halasztotta Bucurestibe való utazását, nehogy olyan látszat támadjon, mintha a magyarság két vonalon folytatná a tárgyalásokat.

Ellenben Bethlen György felkérte a magyarság Bucurestiből tartózkodó képviselőjét, dr. Willer Józsefet, hogy jöjjön el Kolozsvárra s eddigi tárgyalási eredményei közlésével vegyen részt a pénteken folytatandó tárgyalásokban. Bethlen György gróf majd e tárgyalások további fejleményeihez képest fog Bucurestiben a befejező megállapodások végett a kormányköröknél megfelelő lépéseket tenni.

A belügyminiszter levele a német népközösség elnökéhez

Belügyminisztérium.

1939. január 10. Szám 675.

Fabritius Frigyes urnak

Nagyszeben.

— Kérésére s ama megegyezés alapján, mely a német nemzetiségű román állampolgároknek a Nemzeti Ujjászületés Frontjába való belépésére vonatkozik, tisztelttel közöljük Önnek, hogy a minisztérium egy, a Fabritius Frigyes ur (Nagyszeben) vezetése alatt álló különleges szervezet működésére engedélyt ad. Ez a szervezet a Romániai Német Népközösség egyetemes képviselője és kulturális, gazdasági és szociális célokat szolgál.

Armand Calinescu
miniszter s. k.

Fabritius német népközösségi elnök felhívása a romániai németekhez

— Német Néptársak!

— A Romániai Német Népcsoport mindig teljes erejével áldozta magát hazánk felépítésének. Eppen ezért, amint Ófelsége hazánk megerősítése érdekében a Nemzeti Ujjászületés Frontját megteremtette, azonnal kapcsolatba lépett a kormánnyal, hogy tisztázza a népcsoport és a Nemzeti Ujjászületés Frontja közötti viszonyt.

— Mintán a Nemzeti Ujjászületés Frontjának keretében a német néptársak külön alosztályban tömörülhetnek és a népközösséget a mi népi, kulturális, gazdasági és szociális életünk egyetlen örököjének ismerjük el, elég biztosítékot látunk arra, hogy mi éppen úgy, mint a múltban, a jövőben is, mint németek teljesíthessük a népünk és a hazánk iránti kötelezettségünket.

— Felszólítok tehát minden néptársat (német asszonyokat és férfiakat, akik a 21. életévüket betöltötték), hogy vasárnapig, ezév január 15-ig, minden községben zárt sorokban jelentsék belépésüket a Nemzeti Ujjászületés Frontjába s így tanúsítsák újból jóakarataikat a román néppel való baráti együttműködésre.

Nagyszeben, 1939. január 10.

Fabritius s. k.

Az országos evangélikus nagytanács körlevele Brassóból

Sz. 1939—86.

KÖRLEVÉL

minden községi tanácshoz, járási dekanátushoz, presbitériumhoz, lelkesi hivatalhoz, fiókegyházhoz és iskolavezetőséghez, a Nemzeti Ujjászületés Frontja nevű állami szervezethez való csatlakozás ügyében.

— A Nemzeti Ujjászületés Frontja a kapott mértékadó felvilágosítások értelmében állami szervezethez tartozó, amely a belső államrendet és hazánk, Románia, védelmét szolgálja.

— Egyetértésben a Romániai Német Népközösség országos vezetőjének felhívásával, az országos egyházi nagytanács a következő határozta:

— Felismerve ennek a berendezkedésnek a nagy jelentőségét hazánkra, Romániára, s készen és elhatározottan arra, hogy hazánknak Romániának, ennek a felépítő munkának a romániai evan-

gélük s egyház vallási és erkölcsi erőit állampolgársági hűséggel és vallásunk parancsai szerint szolgálatba állítsuk, ezennel elrendeljük, hogy a Romániai Evangélikus Egyház minden alkalmazottja haladéktalanul lépjen be a Nemzeti Ujjászületés Frontjába.

— Ajánljuk minden egyháztagunknak is, hogy jelentse be csatlakozását a Nemzeti Ujjászületés Frontjához.

— A Romániai Evangélikus Egyház Nagytanácsának ülésén.

Nagyszeben, 1939. január 6.

Giondys Viktor dr. püspök s. k.

Weprich János dr. főügyész s. k.

Pacha Agoston dr. temesi megyéspüspök és az egyházmegye főpapsága beléptek a Nemzeti Ujjászületés Frontjába

Értesülésünk szerint a temesvári főpapság írásbelileg jelentette be a N. U. Frontba való belépését. A frontba való beiratkozást elsősorban Pacha Agoston dr. temesvári megyéspüspök jelentette be, egyidejűleg a székeskáptalan, a teológiai főiskola tanárikara és a központi papság is bejelentette a frontba való belépését.

Itt írjuk meg, hogy Miron Cristea dr. pátriárka, miniszterelnök ma a következő tartalmú táviratot kapta:

Nagyszeben. Tisztelettel értesitem, hogy Ófelsége, az uralkodó felhívására, azon óhajtól áthatva, hogy az ország ujjászületésének munkájához hozzájáruljak, kérem felvételemet a Nemzeti Ujjászületés Frontjába. Giondys Viktor dr., a romániai evangélikus egyházak püspöke.

Több női társadalmi egyesület beadvánnyal fordult a munkaügyi minisztériumhoz, amelyben kérték, hogy női szakmai szervezeteket alakíthassanak. A beadványban hangsúlyozták azt a jelentős szerepet, amelyet a háziasszonyok a társadalmi szervezkedésben játszanak.

Százhusz vádlottja és 250 tanuja van a párisi csuklyás-pörnek

Lázás érdeklődés előzi meg a francia közéleti szenzációs összeesküvés bűnperét — Az új Trocadero-palota színház-terében tartják meg a tárgyalást

Párisból jelentik: A közeljövőben kerül tárgyalásra Párisban a közelmúlt egyik legnagyobb szabású politikai bűnügye,

a „csuklyások“ pere.

Emlékezetes még, hogy mintegy két évvel ezelőtt Párisban a rendőrség leleplezett egy egész Franciaországra kiterjedő fasiszta terror-szervezetet, amelynek célja az volt, hogy merényletekkel és egyéb terrorcselekményekkel előkészítse a talajt, hogy a „Titkos Forradalmi Bizottság“ átvehesse a hatalmat.

Az összeesküvés leleplezéséhez, az összes érdekeltek kinyomozásához és a szervezet szálainak teljes kibogozásához nem kevesebb, mint két évi megfeszített munkára volt szükség, annak elvégzésére, hogy

öt vizsgálóbíró a rendelkezésre álló teljes apparátussal, csak ennek az ügynek szentelte idejét.

Ime néhány adat, amelyből megérthetjük ennek a pernek nagyszabású voltát és azt az érdeklődést, amellyel a közeli tárgyalás elé tekint első sorban Franciaország, de egész Európa közönsége is.

A perben százhusz vádlott szerepel. Eddig százötven védőügyvéd jelentette be a részvételét a tárgyaláson, akik között ott szerepel Páris két híres fasiszta ügyvédje: Xavier Vallin és Cathala is. A tanúk listájának összeállítása csak most folyik ugyan, de már eddig is kétszázötven név szerepel a névsoron, akik között igen sok a közismert politikus is.

A vizsgálóbírói jegyzőkönyvek súlya kétezer kilogram, 80 dossziéból áll, amelyek 120 ezer oldalt foglalnak magukban. Az ügyészség által emelt vádpontok az állambiztonság elleni összeesküvés és a gyilkosság között ugyszólván minden büntetőparagrafust magukban foglalnak.

Nagy problémát okoz a tárgyalás helyének kijelölése is. Már sokkal kisebb arányú pereknél is elégtelennek bizonyult a törvényszék nagy tárgyalóterme, ezt a pert azonban egyenesen lehetetlen egy ilyen helyiségben lefolytatni. Eppen

ezért szó van arról, hogy a pert, vagy a híres párisi koncertteremben, a Pleyel-szalonnban tartják meg, vagy pedig kibérelik erre a célra az új Trocadero-színházat.

RENDSZERES UTAZÁSOK

A KÖVETKEZŐ ÁLLAMOKBA:

Egyesült Államok

Kanada

Ausztrália

Közép-Amerika

Kuba, Mexikó

Délamerika

Argentína—Paraguay—Uruguay

Afrika (Marokkó)

holland, belga és francia gőzösökkel.

Egyiptom és Palesztinába

a Serviolul Maritim Roman gőzöseivel.

Információk és prospektusok a vezérképviselőtnél:

Holland-Amerika Linie

L. H. Lazarovitz ur vezetése alatt

ARAD, Cal. Banatului 2. Telefon: 1350

BUCURESTI Calea Victoriei 70. et. I.

Tel. 4. 41. 65.

TIMISOARA, Str. Venetia No. 2.

Tel. 39—89.

Változások a francia tábornoki karban

Párisból jelentik: Az „Europe Nouvelle“ folyóirat legújabb számában arról ad hírt, hogy a legfelsőbb francia haditanácsban és ezzel párhuzamosan a francia hadsereg legfőbb vezetésében fontos változások készülnek.

Az újévben a korhatár elérése következtében három tábornok, névszerint Hering, Strassburg kormányzója, Dosse hadseregfőfelügyelő és Prétal hadtestparancsnok — nyugdíjba vonult. Az eddigi gyakorlattól eltérően a három tábornok utódát a legfelsőbb haditanácsban nem visszavonulásuk pillanatában, hanem csak későbbben nevezték ki.

Feltűnést keltett, hogy Daladier miniszterelnök, mint hadügyminiszter, a kinevezéseknél túltette magát a hadsereg ellenkezésén és a megfésedett helvekre Bührer tábornokot, Garchéryt, a gyarmati csapatok vezérkari főnökét és Bourret tábornokot, a párisi katonai kerület parancsnokát nevezte ki a legfelsőbb haditanácsba. Ez utóbbi ellen különösen a baloldal részéről hangzottak el nem egyszer éles támadások.

A hadsereg megnyugtatására általános újraszervezésre készül Daladier hadügyminiszter. Ennek keretében Giraud tábornokot, Metz katonai kormányzóját is meg fogják hívni a legfelsőbb haditanácsba. Gamelin tábornok pedig, aki a hadsereg vezérkari főnöke és egyszerűen mindenfajta fegyveres haderő vezérkari főnöke, azaz háború esetén a francia hadsereg legfőbb hadvezére, le fog mondani a hadsereg vezérkari főnökségéről.

Helvére Georges tábornok fog kerülni, aki már eddig is „főszállásmeister“ rangot tölt be. Gamelin tábornok ugyan két évig, a korhatár betöltése után, egészen 70-ik életévéig aktív katonatiszt marad, háború esetén azonban nem ő, hanem Georges tábornok, aki kora szerint 1944-ig maradhat hivatalában — lesz a legfőbb hadvezér.

Ez a megoldás megfelelne a vezető katonai körök kívánságának. Gamelin maga is nagy megelégedéssel fogadja, mert ezáltal idejében biztosítva látja a legfelsőbb hadvezetés folyamatosságát.

Georges tábornok a francia hadsereg egyik legképzettebb katonatisztje. Neve a Sándor, Jugoszláv király ellen elkövetett merénylet idején vált közismertté, amikor súlyosan megsebesült.

Ellopták a világ legértékesebb pénzdarabját

Svédországban valóságos nemzeti gyász és mérhetetlen felháborodás uralkodik, mert eltűnt az állami történelmi muzeumnak egy pénzdarabja, amelyből csak egyetlen példány volt ismeretes az egész világon.

A műkincs eltűnését a Mona Lisa egykori eltulajdonításával hasonlítják össze. A stockholmi muzeumban őrizték mostanáig a Vadstena Brakteát nevű aranypénzdarabot, melynek csak egyik oldalán van ábra. Vadstena közelében találták 1584-ben és megállapították, hogy a Krisztus utáni negyedik vagy ötödik századból származik.

A pénzdarab közepén levő alakzatot huszonnégy runa veszi körül. Ezeknek a különös írásjeleknek a jelentését eddig még nem fejtették meg. Ennek a pénzdarabnak mása nincs s ezért értékesítés szempontjából nincs nagy becsé, mert hiszen egész Európa muzeumai és éremgyűjtői tudnak róla és így eladni nem lehet. Csak gyűjtőre lehet gyanakodni, aki titkolt rajongásból a maga számára akarta megszerezni ezt az unikumot. A Vadstena Brakteát aranyértéke nem számottevő, mert az átmérője csak három centiméter. Az érmét a muzeum konzerváló osztályába akarták átvinni és előző délután bezárták a pénzszekrénybe.

Amikor másnap ki akarták venni a borítékot, amelybe tizenkét órával előbb beragasztották, üresen találták. Azóta minden rést vizsgálattak az egész épületben, eredmény nélkül. A rejtélyes eltűnés országszerte nagy felháborítást keltett.

SPORT KÖZLÖNY

Anglia... Olaszország... Írország... Magyarország... Svájc!

Románia labdarugósportjának 1939. évi bombaműsora, — valamennyi mérkőzés Bucurestiben

Bucuresti. Az angol labdarugó szövetség a napokban a következő határozatot hozta:

Az angol válogatott május kontinentális portyája során Olaszországba, Jugoszláviába és Romániába látogat el.

A pontos portyaműsor szerint:

Május 13: Anglia—Olaszország Rómában.

Május 20: Anglia—Jugoszlávia Belgrádban.

Május 24: Anglia—Románia Bucurestiben.

Ezzel az angol válogatott tervezett budapesti mérkőzése elmarad.

Mondanunk sem kell, hogy a labdarugás atyamestereinek Bucuresti-i játéka a romániai sport

eddig legnagyobb sporteseményévé avatja az Anglia—Románia mérkőzést. Nem kétséges, hogy a Bucuresti-i mérkőzés megdönt minden eddigi belföldi nézőrekordot.

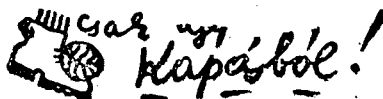
De ezenkívül a nagy labdarugóesemények olyan sorozatát kötötte már le a román szövetség, hogy a válogatott mérkőzések valóságos „aranyéve“ lesz az idej. Elég az egyszerű felsorolás is: az angol válogatotton kívül az ír, a világbajnok olasz, a világbajnokságon második magyar, a svájci és a jugoszláv válogatott látogat el az idén Bucurestiben! Olyan műsor ez, amelyen még nem volt és egyhamar bizonyosan nem is lesz.

Megkezdik az edzéseket az aradi divíziós csapatok

A Gloria és az AMEFA néhány nap múlva már megkezdik tavaszi előkészületeiket. Az AMEFA vasárnap futótérninget tart, míg a Gloria kedden délután a Iosif Vulcan liceum tornatermében kezdi meg edzéseit.

A Glóriában edzőváltás történt, amennyiben a tavaszi előkészületeket Mikóczy, az együttes most szerződötett középfedezete vezeti le. Mikóczy igazolása egyébként már megtörtént és a tavaszi első mérkőzésen már játszani fog új egyesületéből. Mikóczy munkatársunknak a következőket mondta el a Gloria együttesében kifejtendő munkájáról.

— Az edzéseket kedden tornateremben kezdjük meg, ha az időjárás kedvező lesz, akkor a csapat tagjai három kilométeres mezei futást csinálnak egészen lassú tempóban. A pályán történő labdaedzéseket 20-ika körül tervezzük. Reméljük, hogy addig a pálya talaja olyan kedvező állapotba jut, hogy azon lehet majd tréningeket folytatni.

Két kitűnő csehszlovák játékos éspedig Burkert, a Zsdenice kapusa és Ludi, a Victoria Zizkov csatára Délamerikába utazik, ahol kitűnő szerződés várja őket.

Budge Donald, Amerika első számú sportolója házassági tervvel foglalkozik. Francia leány a menyasszony, aki vőlegénye első profimeccsére áthajózott az óceánra. Állítólag már ott is maradt.

A kanadai jégkorongcsapat, a Trail Smoke Eaters tegnap Bécsben 6000 néző előtt hatalmas fölényvel 6:0 (1:0, 2:0, 3:0) arányban győzte le a bécsi válogatott jégkorong-együttest.

A Nemzetközi Olimpiai Bizottság legközelebbi ülését ez év júniusában 6—9. között Londonban rendezi meg. Ez lesz sorrendben a N. O. B. 36-ik ülése.

A német Balke novemberben Brémában felállított új 100 méteres mellúszó-rekordját 1 p. 09.3 mp.-ot a nemzetközi uszósövetség Európarekordnak hitelesítette.

O Cochet, a világhírű francia teniszszőző edzőnek ajánkozott a magyar tenisz-szövetséghez. A magyar testnevelési tanács hozzájárult Cochet szerződötéséhez és így a világhírű francia teniszszőző fogja a magyar teniszszőzőket előkészíteni az 1939. évben.

O A norvég Krog 43.7 mp.-es kitűnő idővel győzött az első nagyszabású gyorskorcsolya-versenyen 500 méteren, ugyanakkor Staksrud 8 p. 36.7 mp.-es idővel lett első 5000 méteren.

O A Gloria február 1-én rendezti meg idei nagyszabású táncestélyét a Boulevard (Central) összes helyiségeiben. A Gloria bálja iránt sportkörökben nagy érdeklődés nyilvánul meg.

Megnagyobbítják az ANEF-stadiont

Bucuresti. Alig két nappal ezelőtt határozta csak el az Angol Labdarugó Szövetség, hogy válogatott csapatát ez évben elküldi Bucurestibe, fővárosi sportkörökben máris lázas várakozással tekintenek az „év mérkőzése“ elé. Tekintettel arra, hogy ez a nagyszabású mérkőzés hatalmas nézőszámot fog vonzani, az ANEF-stadion a mai formájában elégtelenség bizonyul a nézők befogadására. Miután a szakértők erre a mérkőzésre nem tartják kizártnak az 50—60 ezres nézőlétszámot sem, máris felvetették a tervet, hogy az ANEF-stadion befogadóképességét 10 ezer főről növeljék. A közeli napokban máris intézkedések várhatók ebben az ügyben.

O Április 23-án bonyolították le a román—magyar mérkőzést. Az elmúlt év őszéről elmaradt román—magyar válogatott mérkőzés megtartása iránt a tárgyalások a két szövetség között megindultak és a legvalószínűbb, hogy a mérkőzést április 23-án bonyolítják le.

O A „Legteljesmeretesebb és legszorgalmasabb amerikai sportember“ címét Donald Lash amerikai távfutó kapta. 600 sportulajgírő közül 455 szavazott Lashra. Második Rawls uszóbajnoknál 371 szavazattal, harmadik Joe Burke repülő 318 szavazattal.

Új javaslat készül az állampolgárság megszerzéséről és elvesztéséről

Bucurestiből jelentik: Az igazságügyi miniszteriumban új törvénytervezetet tanulmányoznak, amely az állampolgárságok megszerzésére és elvesztésére vonatkozik. Az új törvényjavaslat célja az, hogy az 1938. februárban kiadott új alkotmány alapján végleg döntsen az állampolgárság elnyerése és elvesztése ügyében. Leszövegezik tehát majd a román eredetű polgárok elismerését és az idegen származású polgárok naturalizálásának körülményeit. Az állampolgárság elvesztésére többek között a következő pontokat fogják beiktatni: 1. Elveszti román állampolgárságát, aki a törvényben megállapított időn keresztül külföldön tartózkodik és nem jelentkezik az illetékes követségen vagy konzulátuson. 2. Aki azért távozik külföldre, hogy kivonja magát a katonai szolgálat alól. 3. Aki külföldre utaznak abból a célból, hogy a hadgyakorlatok vagy mozgósításokban ne vegyenek részt. Bizottság alakul, amelynek elnöke a semmitörvényű egy tagjából és négy más tagból áll és ezek adják meg az első véleményt az állampolgárság megszerzése ügyében azok részére, akiknek a törvény erre jogot ad.

Hirdessen az Aradi Közlönyben

KÖZGAZDASÁGI KÖZLÖNY

Városvezetőségi tájékoztató a községi járulékos-adókról

Nem vezetnek be új városi közterheket, hanem csupán a „cota additionala” pótitilletékét emelik

A városi bevételek növelését célzó járulékosadó-emelés ügyében csütörtökön nyilatkozat hangzott el a városvezetőség részéről, az erre vonatkozó intézkedés indokainak és céljainak megvilágítására. A nyilatkozat elsősorban azt hangoztatja, hogy

nincs szó új adó nem bevezetéséről, hanem csupán már meglévő illetékekből származó bevételek növelését kívánja elérni a városvezetőség.

Járulékos adót a múltban is fizetett a város lakossága és az ezzel kapcsolatosan bevételezett ügynövezt pótitilleték is alkalmazták már. Mindössze az történt tehát — állapítja meg a nyilatkozat, — hogy a járulékosadó pótitilletékének kulcsszámát emelték.

Járulékos póttadó címén — így szól a városvezetőség tájékoztatója, — a városi ingatlanok után 5 százalék volt a járulékos adó, míg a szabadfoglalkozásuaknak, kereskedőknek és inarosoknak 2—2 százalékot kellett fizetniük, az adómegállapításnál kirótt adó után. Ehhez az alapilletményhez járult a pótitilleték, ami legutóbb száz százalékos volt, vagyis ugyanannyit tett ki, mint amennyit a járulékos adó.

Idén, tekintettel bizonyos költségvetési tételek kimaradására és a város kiadási tételeinek jelentős megnövekedésére, a múltban alkalmazott 2 plusz 2, illetve 5 plusz 5 százalékos illetékhöz a pótitilleték emelésével újabb 5 százalékot vettünk és ez gyakorlatilag csak a pótitilleték százszázalékos emelését jelenti.

Ami a járulékos adó emelését illeti, ebben a vonatkozásban változás nem történt, csupán a pótitilleték növekedett.

Ettől az intézkedéstől nyolcmillió lej be-

vételt remél a városvezetőség és hogy erre milyen szükség van, bizonyítékul elég felsorolni a következőket: Az új közigazgatási törvény értelmében ettől az évtől kezdődően megszűnik a mezőgazdasági járulékos adó, ami tekintélyes veszteség a városnak. Ezzel szemben az utak javítása, a vásárcsarnok problémájának megoldása, a színház és városházépületek átalakítása, a modern ravatalozó csarnokok megépítése új, jelentős terheket ró költségvetésünkre.

Ha csak a legszükségesebb utjavításokat vesszük figyelembe, akkor is 32 millió lejt kell erre a célra előirányoznunk,

ami a következőképpen oszlik meg: A városház előtti térség aszfaltozása és rendbehozatala 1,577.000 lei, a Catedralei-tér székesegyház előtti részének aszfaltozása 1,935.000 lei, az Obor vásártér rendbehozatala 5,261.000 lei, Kurticsi-ut kikövezése 6.000.000 lei, nagyváradi-ut 1,778.000 lei, Tornyá—pécskai-ut 3 millió 118.000 lei, Radnai-ut 4,415.000 lei, a város uccáinak feltétlenül szükséges karbantartási munkálatai 7,820.000 lei, aszfaltozási munkálatok az Avram Iancu-téren 969.000 lei. Az említett 32 millió leiben nem szerepel a Neptun-fürdő átalakítására és kiépítésére előirányzott 652.000 lei.

A városvezetőség — így szól a nyilatkozat befejezése — tehát közérdekű képvisel, amikor kényszerűségből fokozott városi közterheket alkalmaz. Ezek a közterhek azonban nem új keletűek, új adókat nem vezetünk be. A bevételi többlet elsőrendű fontosságú és nélkülözhetetlen munkálatok elvégzésének fedezéséhez szükséges, amit a polgárságnak is be kell látnia.

Ellenőrzik a tőkekamatadó és a fizetések utáni adó befizetését

A pénzügyminiszter rendelkezése értelmében a pénzügyigazgatóság szervei megkezdtek a részvénytársaságok és a többi vállalatok ellenőrzését a tőkekamatadó, illetve az alkalmazotti fizetések utáni adó befizetése szempontjából. A pénzügyi közeg az üzleti könyvek alapján azt ellenőrzik, hogy a tőkekamatadó kifizetése megtörtént-e. Ennek igazolása a megfelelő nyugtákkal történik.

A miniszter utasításai értelmében ellenőrzésre kerül, hogy az 1937. évi mérleg után kifizették-e a tőkekamatadót, ellenőrzik, hogy

az 1937. és 1938. évi mérlegek alapján kiutalt tantiémek, napidíjak, stb. után az igazgatósági és felügyelőbizottsági tagok a tőkekamatadót lerótták-e. Természetesen ellenőrzésre kerülnek ebből a szempontból úgy a külföldi, mint a belföldi áru- és pénzhitelek.

A pénzügyigazgatóság egvébként öt napos határidőt ad az érdekelteknek, hogy az 1938. december 31-ikén kötelezőleg lezárt folyószámlák után a tőkekamatadót birságmentesen lerójják.

A termelés korlátozásáról tárgyal a Londonban összeült nemzetközi buza-konferencia

Londonból jelentik: Londonban összeült a nemzetközi buza-konferencia, amelyen Day Atherton, az Egyesült-Államok szófiai követe elnököl. Romániát a konferencián Jordan, Bjanu, Andronescu és Danielopol megbíztottak képviselik.

Többen a kiküldöttek közül kijelentették a flavas londoni levelezőjének, hogy a légkör alkalmas a tárgyalásokra, ha nemzetközi egyezmény megkötésére nincs is kilátás.

Románia érthető érdeklődéssel figyeli a konferencia menetét, annál is inkább, mert hiszen az ország ebben az évben körülbelül 180—200 ezer vagon búzát exportál majd, amelynek értéke a jelenlegi alacsony világpiacon árk mellett is kitesz 4—5 milliárd lejt.

A nemzetközi buza-konferencián mindenekelőtt a termelés kérdéseit tanulmányozzák. Megállapítható például, hogy az elmúlt év termelése világviszonylatban meghaladja a szükségleteket és hogy több országban nagyobb

buzamennyiségek halmozódnak fel s gvarapítják az elmúlt évekből maradt készleteket. A kanadai kormány ezért nemzetközi értekezlet összehívását kérte azzal a céllal, hogy szabályozzák a termelést és a kivitelt. Bár először úgy tűnt, hogy egyesek a termelő államok közül ellene vannak ennek az ajánlatnak, később sikerült azonban az összes érdekeltek hozzájárulását megnyerni.

Az érveknél azonban sokkal erősebben hatott a római nemzetközi mezőgazdasági intézet statisztikája, amelyből kitént, hogy a szükségletek fedezése után az egész világon még tízmillió tonnás búzatartalék marad a jövő kiviteli kampányra. Ilyen nagy termelési fölösleg természetesen csak veszélyt jelenthet az összes exportáló országok számára, mert olyan nyomasztólag hathat a piacra, hogy a buzaárak rendkívüli esését vonja maga után. A kellemetlen meglepetések elkerülése végett hívták össze a londoni nemzetközi buza-konferenciát,

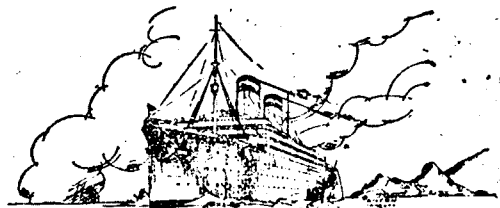
amely dönt a jövő teendői felől. A konferencián résztvesz a legtöbb jelentős buza exportáló állam.

A napirend legfontosabb pontjai: a termelés korlátozása, a meglévő mennyiségek eladása, a közlekedési lehetőségek megkönnyítése és a beraktározási lehetőségek fejlesztése.

Közvetlen tárgyalások kezdődnek az Astra-gyár igazgatósága és munkásai között

Az aradi munkafelügyelősen befejeződik a Pacuraru Octavian munkafelügyelő vezetése alatt, az Astra-gyár igazgatósága és munkásai között lefolytatott tárgyalások. Jelentettük, hogy a tanácskozások során megvitatták a munkások által előterjesztett kollektív szerződés tervezet összes pontjait. Mint most megállapítható, a megegyezés csak a lényegtelenebb kérdésekben jött létre, míg a fontosabb kérdésekben nem tudtak megállapodni. Ezek közé tartozik a béremelés kérdése, valamint a munkásoknak az a kívánsága, hogy egy évig vagyis a kollektív szerződés tartama alatt a gyár elbocsátásokat ne eszközöljön. A megbeszélések során a gyár igazgatósága javaslatot terjesztett elő olyan értelemben, hogy a kollektív szerződés tervezetbe vegyenek fel több olyan pontot, amelyet a régi kollektív szerződés magában foglalt, de a munkások által előterjesztett tervezetből kimaradt. A munkások viszont módosító javaslatot nyújtottak be a béremelés kérdésében. Az eredeti javaslatban ugyanis azt kérték, hogy a bérek megállapítása azon az alapon történjen, hogy ki milyen régen dolgozik a szakmában. Mivel az igazgatóság ezt a megoldási formát nem fogadta el, a munkások most százalékos alapon kérnek béremelést. Ez az emelés 8 százaléktól 20 százalékig terjedne.

A tárgyalások eredményeképpen abban állapodtak meg, hogy az új javaslatokról közvetlen tárgyalások indulnak meg az igazgatóság és a munkások között. Abban az esetben, ha újból szükségesnek mutatkozik, az érdekeltek valamelyike ismét felkéri a munkafelügyelősen közvetítését.

HAMBURG-AMERIKA LINIE

Tengerentuli utazások

gyors, kényelmes és olcsó a

Hamburg-Amerika Linie

modern hajóival

Északamerikába, (Kanada)

Középamerikába

Délamerikába (Chile, Peru)

Ausztráliába, Ázsiába

és minden fontos kikötőbe.

Tanulmányi és szórakozási utak a tengerre az év minden szakában.

Afrikai utazások a

Deutschen Afrika-Linien

hajóival.

Információk és prospektusok a

Hamburg Amerika-Linie

S. A. R. képviseleténél:

Künstler Utazási Iroda

Arad, Bul. Regina Maria 24. Tel. 10-86.

Legújabb jelentéseink:

Beck lengyel és Csáky gróf magyar külügyminiszterek német vonatkozású tárgyalásai

Berlin. Csáky István gróf magyar külügyminiszter tegnap nyilvánosságra hozott berlini látogatásával kapcsolatban német hivatalos körökben a következőket szögezik le: Hivatalának elfoglalása után Csáky István gróf azonnal a Róma—Berlin tengely által követett politika határozott hívének mutatkozott. A találkozás során azokat a problémákat vitatták meg, amelyek a politikai élet legutóbbi alakulása vetett fel.

Itt írjuk meg, hogy Beck lengyel külügyminiszter Ribbentrop német külügyminiszterrel lefolytatott müncheni találkozása során

meghívta Varsóba a német külügyminisztert, aki a meghívást elfogadta. A látogatásra valószínűleg még a tél folyamán kerül sor és annak időpontját később hozzák nyilvánosságra. (Rador.)

Itt írjuk még, hogy a Daily Telegraph munkatársa jelenti lapjának, hogy Volosin miniszterelnök ki akarja egészíteni kormányát és két ukrán és fehér orosz emigránst fog bevenni a kormányába. Olyan kormányt akar Volosin összeállítani, amely magában hordaná az új nagyukrajnai kormány csiráját. Híre jár annak is, hogy Kárpátján újabb ukrán hadsereget állítanak fel.

Herriot francia kamarai elnök nagyhatású székfoglalója „Franciaország mélysegesen ragaszkodik a békéhez!”

Párisból jelentik: Herriot, akit ismételtén a kamara elnökévé választottak, ma délután foglalta el székét. Ezuttal beszédet tartott és többek között a következőket mondotta:

— Franciaország mélysegesen ragaszkodik a békéhez és becsületben tartja más nemzetek génuszát. Nem engedünk azonban semmilyen fenyegetésnek, mert egyetlen szabad népnél sem tárgyalhat határainak megszállásáról. Fevetlen francia sem tárgyalhat a terület érintettségéről.

Ezután emlékeztetett Herriot arra, közeledik a francia forradalom 150-ik évfordulója. Míg sötét képet festett Európa jelenlegi helyzetéről.

— A szerződéseknél nincsen értéke, az ígéreteket nem tartják be. Politikai irányzatok veszélyeztetik a szabadságesszméket és üldözés lett urrá a világon. Veszélyben vannak a humanizmus vívmányai, az evangéliumi tanok és a filozófia gondolatai. A pápa az ilyen áramlatok ellen van, ezzel felemelkedett a régi nagy pápák sorába. Az Egyesült-Államok kormánya hitet tett a demokrácia és az ezen alapuló irányok mellett. Ugy hiszem, hogy a francia képviselőház osztozik ezekben az értelemekben.

A szenátus csütörtöki ülésén 270 szavazattal 240 ellenében az elnöki tisztséget újból Jeannenay-vel töltötték be és újra választották a négy alelnököt is.

Rádiószenzáció Newyorkban fogták a londoni televíziós előadást

London. Olyan esemény történt, amelyet Marconi első sikeres szikratávírozásához hasonlítanak a rádiózás történetében.

Newyorkban felfogták a londoni Alexandra Palace televíziós közvetítését. A stúdió életének egyes jeleneteit vetítették át Amerikába s Newyorkban tisztán látták a képeket. Az első ember, akinek a képét a televízió közvetítette Európából Amerikába, egy csinos fiatal lány, a 23 éves Joan Miller, az angol televíziós szolgálat egyik alkalmazottja.

A rádiómérnökök nemrég azt hitték, hogy a televíziós közvetítés legfeljebb huszonöt mérföldnyire lehetséges. Azután Párisból, majd a skandináv államokkal sikerült az angol televízióhoz az összeköttetést teremteni. Most pedig diadalmasan megjárta az elektromos hullámokon követített kép a 3000 mérföldes utat Európa és Amerika között.

A newyorki megfigyelők különben érdekes jelenségről számolnak be. Azokon a napokon, amikor a képeket legtisztábban lehet látni, a leggyengébb a hang. Viszont olyankor, amikor tisztán hallatszik minden szó, amit Londonban kimondanak, a képből alig látható valami.

Az angol rádió egyik szakértője így nyilatkozott a szenzációs kísérletek várható következményeiről:

— A tengerentúli televíziós szolgálat már a lehetőségek közé tartozik. Különösen Írországnak nyugati része volna megfelelő televíziós leadásokra. Gyakorlati értéke azonban csak akkor lehet egy ilyen szolgálatnak, ha jobban megismerjük az atmoszféra magasabb rétegeit. Ezekről a rétegekről függ az ilyen nagytávolságú közvetítés sikere.

A berlini pápai nuncius üdvözölte Hitlert az újévi fogadtatáson

Egyelőre késedelmet szenvedett Schacht dr. és Rublee tanácskozása az eviani problémákról

Berlinből jelentik: Hitler birodalmi vezér és kancellár ma délelőtt tartotta meg szokásos újévi fogadtatását az új birodalmi kancellárián. Előbb a hadsereg, majd a német rendőrség vezetői jelentek meg a kancellár előtt, majd délelben a berlini diplomáciai testület köszöntötte Hitlert. A küllálások képviselői nevében Orsenigo Cezare pápai nuncius, a diplomaták doyenje mondott üdvözlő beszédet. Hitler válasza után, amelyben a müncheni értekezletről és Németország békevágyáról emlékezett meg, a birodalmi vezér valamennyi diplomátának külön-külön kifejezte jókívánságait.

Hitler birodalmi elnök válaszában megköszönte a diplomaták jókívánságait, majd kiemelte, hogy a német nemzet mély hálával gondol a múlt évre, amely meghozta az önrendelkezés jogát számára.

Ha ezt el lehetett érni anélkül, hogy Európa békéjét csak egy napra is megszakítottuk volna, akkor ebben valóban nagyrésze van a nagyhatalmak bölcs belátását képviselő politikának, amely a müncheni egyezményben kifejezésre jut. Nagy szerepet jutott itt a belátásnak, amelynek értelmében előbb-utóbb el kell ismerni a történelem fejlődéséből és a természetes szükségletekből gyökerező követelményeket és nem szabad azokat egy nép, vagy állam hátrányára elutasítani, vagy kényszereszközökkel visszatartani. A hatalmak hozzájárultak ahhoz, hogy ne csak az európai békét óvják meg, hanem egészségesebb és boldogabb Európát teremtsenek. Ez a folyamat az én meggyőződésem szerint feljogosít arra a reményre, hogy a jövőben is sikerülni fog a vezető államférfiak belátása

folytán létrehozni Európában azt a békét, amely a lehető legnagyobb mértékben megfelel a népek természetes és jogos érdekeinek.

A ma megtartott újévi fogadtatás miatt Schacht dr. és Rublee, az eviani konferencia megbízottja közötti tanácskozásokat, amelyek a zsidók kivándorlására vonatkoztak, bizonytalan időre elhalasztották. Rublee egyik munkatársa kijelentette a Havas távirati iroda egyik levelezője előtt, hogy a lefolytatott tárgyalások simábbá tették a talajt és lehetővé tették a további tárgyalásokat. A megbeszéléseket akkor folytatták, amikor Schacht dr. már meghallgatta a hivatalos német tényezők véleményét azokról a javaslatokról, amelyeket Rublee terjesztett elő. Az, ami eddig Schacht dr. tervéből nyilvánosságra került, nem jogosít fel optimizmusra, a berlini angol-zsidó körök értesülése szerint. A terv szerint a zsidó tőkésék 500 millió angol font kölcsönt adnának Németországnak és ezt a kölcsönt a németországi zsidók vagyonával garantálnák. A befolyó devizák arra szolgálnának, hogy fokozatosan kifizessék azoknak a vagyonoknak ellenértékét, amelyeket az emigráló németországi zsidók Németországban kell hagyniuk. A kölcsön visszafizetését olyképpen biztosítanák, hogy Németország többletkivitel bonyolítása le azokba az országokba, ahol a németországi zsidó emigránsok letelepednek. Ez a rendszer azt jelentené, hogy Németország kivitel prémiumot kapjon és azt az angol körök elfogadhatatlannak tartják. Tárgyalási alapként a terv azonban mégis elfogadták.

Meghosszabbították a magyar—jugoszláv kereskedelmi egyezményt

Belgrádból jelentik: Az 1936. december 17-ikén Belgrádban aláírt magyar—jugoszláv kereskedelmi egyezmény hatályát 1939. június 30-ig meghosszabbították.

Nemzeti-szociálista kémszervezetet lepleztek le Kopenhágában

Kopenhága. (Rador.) A National Tidende című lap jelentése szerint a legutóbbi házkutatások során, amelyeket a nemzeti-szociálista párt tagjainál tartottak, megállapították, hogy egy rádiókereskedő cég, egy nagyfontosságú kémszervezet központja volt.

Legújabb sport!

Pompás játékkal győzött Pireusban a válogatott csapat Bucuresti—Pireus 3:1 (2:0)

Pireus. Több mint 8000 néző előtt került le bonyolításra az ezuttal ismét Bucuresti válogatottja néven szereplő román együttes utolsó görögországi turamérkőzése, amelyet a román csapat nagyon szép és élvezetes játék után megérdemelten nyert meg. Bucuresti csapata a következő összetételben állt fel:

Sadovski—Duce (Dragomirescu), Lengher—Pál, Rasinaru, Nistor—Praszler (Moldoveanu), Mihailescu, Auer (Barátky), Reiter, Gica Popescu.

A román együttes nagy fölényben volt a mérkőzés egész tartama alatt és csak a pártos játékvezető akadályozta meg, hogy nagyobbarányú győzelmet arasson a rendkívül keményen játszó görög csapat felett. A 33. p. Gica Popescu lökte az első gólt, a 36. p. pedig Barátky gólja állította be a félidő eredményét.

A második félidőben folytatódik a román együttes fölénye, újabb gólt azonban csak a 31. p. hoz, amikor Pál eredményes. A 32. p. Vazos révén szereztek a görögök egyetlen góljukat.

A román csapat védelmében Sadovski volt a legjobb, a fedezetsorban Pál, a csafársorban pedig Reiter és Gica Popescu tűntek ki.

A válogatott együttes turamérlege tehát kitűnő:

6 5 1 — 16 6

vagyis 6 mérkőzésből 5 győzelem, 1 döntetlen és 16 adott góllal szemben csak 6 gólt kapott a csapat.